

DET NASJONALE STATSADVOKATEMBETET

FOR BEKJEMPELSE AV ORGANISERT OG ANNEN ALVORLIG KRIMINALITET

Justis- og beredskapsdepartementet
Att: avdelingsdirektør Ellen-Sofie Terland
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

DERES REF.:
22/5869

VÅR REF.:

DATO:
17/3-2023

HØRINGSSVAR – NOU 2022:15 – UTLIVERINGS- OG ARRESTORDRELOVEN

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 22. november 2022 om NOU 2022: 15 Utleverings- og arrestordreloven. Det nasjonale statsadvokatembetet (NAST) er det embetet som på statsadvokatnivå behandler sakene der Kripos og PST har egne etterforskninger. NAST har dessuten inspeksjonsansvaret for både Kripos og PST. Kripos har befatning med utleverings- og arrestordreregulering som kontaktpunkt, for utveksling av opplysninger knyttet til etterlysninger for pågrep og utlevering/overlevering i I24/7 (Interpol) og Schengen informasjonssystem (SIS).

Både Kripos og PST har erfaring med utleverings- og arrestordresaker gjennom egne saker som NAST på statsadvokatnivå ofte behandler i påtalesporet. Kripos har politiadvokater som er utpekt som nasjonale kontaktpersoner for påtalemyndigheten og Kriminalomsorgsdirektoratet i arrestordresaker. Både Kripos og NAST er blant de norske kontaktpunktene for saker som inngår i European Judicial Network, EJM.

Overordnet om utredningen og lovforslaget, herunder lovteknisk valg og begreper

I utredningens punkt 6.1 understreker utvalget behovet for et klart og oversiktlig regelverk. NAST er enig i utvalgets betraktninger. Dagens utleverings- og arrestordreregulering oppleves av mange praktikere som fragmentert og utilgjengelig. Det er derfor grunn til å tro at kunnskaps- og erfaringsnivået om bestemmelsene kunne vært bedre. Utredningen vil derfor være et godt verktøy for praktikere og andre til å få oversikt over gjeldene regelverk og tilstøtende rettsområder.

NAST er enig i at det synes å være et behov for å klargjøre begrepsbruken, og embetet støtter i det vesentlige utvalgets forslag i punkt 6.6 om begrepsbruk i det nye regelverket, jf. utredningen punkt 6.6. NAST har merket seg at Kripos i sitt høringssvar oppfordrer departementet til å vurdere om det i loven er mulig i enda større grad å tydeliggjøre hvilke regler som gjelder for arrestordrer etter parallellavtalen,

arrestordrer etter den nordiske konvensjonen og hvilke regler som er felles. Embetet støtter Kripas' oppfordring og er enig i deres forslag på dette punktet. Etter en helhetsvurdering støtter NAST utvalgets forslag om å samle regelverket i en enkelt lov. NAST vil i det følgende kommentere enkelte av lovutkastets kapitler og enkeltbestemmelser.

Kapittel 3: Særlige vilkår for utlevering fra Norge

Til § 12: Dobbel straffbarhet, strafferamme og reaksjon. Aksessoriske forhold/utredningen punkt 8.2.1. og 8.3.1

NAST mener at departementet bør klargjøre hva som menes med *aksessoriske forhold* i lovutkastets §§ 12, 21 og 31.

Til § 17: Norsk statsborger/utredningen punkt 8.9.2

NAST har notert seg utvalgets drøftelser om utlevering av norske statsborgere i utredningens punkt. 8.9.2.1. Utvalgets forslag om en åpning for utlevering av norske statsborgere må ses i lys av endringer i kriminalitetsbildet de siste årene. Etter det NAST kjenner til, er flere norske statsborgere etterlyst av Interpol for alvorlig kriminalitet.

Embetet kan ikke se at norske statsborgere skal nyte godt av et absolutt vern mot utlevering til fremmed stat. NAST støtter derfor utvalgets forslag i lovutkastets § 17. Vi er også enige med utvalget i at det bør gjelde strengere vilkår for å utlevere norske statsborgere fra Norge enn andre lands borgere i enkelte saker. Slike sikkerhetsventiler er viktige når man foreslår å gå bort fra det eksisterende forbudet mot å utlevere norske statsborgere.

Embetet er støtter også utvalget i at det bør gjelde strengere vilkår for å utlevere norske statsborgere fra Norge enn andre lands borgere. Slike sikkerhetsventiler er viktige når man foreslår å gå bort fra det eksisterende forbudet mot å utlevere norske statsborgere.

I de tilfellene der norske myndigheter ikke er forpliktet til å utlevere en norsk statsborger, bør departementet i sin konkrete vurdering av om utlevering skal skje, vurdere å be anmodende stat om å gi et estimat på hva slags straff som vil være påregnelig for lovbruddet vedkommende norske borger er siktet for. På den måten kan man forsøke å sikre seg mot at norske statsborgere blir dømt til urimelige lange fengselsstraffer. Vi foreslår at dette synliggjøres i spesialmerknaden til §§ 17 eller 44 tredje ledd.

Kapittel 6: Behandlingen av saker om utlevering fra Norge

Til § 37: Pågripelse, fengsling og annen bruk av tvangsmidler før mottak av utleveringsbegjæring/utredningen punkt 10.10.2.4

NAST er kjent med at Kripas varslet utvalget om at § 20 i den gjeldende utleveringsloven gjør det utfordrende å pågripe og varetektsfengsle personer ved Interpol-etterlysninger. Etter vår oppfatning

balanserer § 37 i lovutkastet hensynene til rettsikkerheten og et godt og effektivt internasjonalt samarbeid på en god måte. NAST støtter derfor utvalgets forslag også på dette punkt.

Til §§ 42, 43 og 44: Rettslig behandling/samtykke/departementets avgjørelse Utredningen punkt 10.5.2.4

Saksbehandlingen etter eksisterende regelverk er for omstendelig og ressurskrevende. NAST støtter derfor utvalgets forslag som tar sikte på å effektivisere saksbehandlingen. Embetet er enig i at det er behov for å åpne for skriftlig behandling i domstolene og at det bør settes en tidsfrist for å trekke et samtykke til utlevering.

Lovutkastet opprettholder dagens system ettersom domstolen fremdeles avgjør om vilkårene for utlevering er oppfylt og at departementet skal avgjøre om utlevering faktisk skal finne sted. NAST er enig i utvalgets forslag om at spørsmålene departementet skal ta stilling til begrenses. Embetet mener at forslaget bidrar til å sikre at man i fremtiden unngår en form for dobbeltbehandling. Etter vårt skjønn vil ikke forslaget gå ut over rettssikkerheten som ivaretas gjennom § 44 fjerde ledd.

NAST har merket seg utvalgets forslag om å fjerne dagens ordning med klagerett til Kongen i statsråd. Dette er en klagerett som utelukkende forlenger saksbehandlingstiden, varetekten og er ressurskrevende. Tallene utvalget har innhentet som viser at ingen klager til Kongen i statsråd har ført frem, er interessante og underbygger utvalgets særs fornuftige forslag om å fjerne klageretten.

Kapittel 7: Behandlingen av saker om overlevering fra Norge til stater i EU og Norden

Til § 49: Mottak og oversendelse av arrestordrer/utredningen punkt 10.2.2

NAST har merket seg at Kripos foreslår at lovutkastets § 49 første ledd endres slik at også statsadvokatene tas inn i bestemmelsen om fremsendelse av arrestordre til norske myndigheter. NAST er enig i endringsforslaget og støtter i tillegg Kripos' øvrige forslag om justeringer av bestemmelsen som også må ses i lys av merknadene til lovutkastets § 64.

NAST er enig med utvalget at det i hastetilfeller kan være behov for en åpning for bruk av tvangsmidler også dersom det ennå ikke er utstedt en arrestordre. Embetet støtter derfor lovutkastets § 49 tredje ledd.

Til § 51: Frister for avgjørelse/utredningen punkt 10.9.5

NAST mener det er fornuftig at tidsfristene i den nordiske konvensjonen og parallellavtalen blir gjort synlige i lovutkastet og støtter derfor forslaget til § 51.

Til § 57: Frister for overlevering/utredningen punkt 10.9.5

NAST er kjent med at norsk politi i flere utleveringssaker ikke har vært i stand til å fullbyrde et endelig vedtak om utlevering ettersom den ettersøkte er blitt løslatt fordi fristene for overlevering i arrestordreloven er blitt oversittet. Dette er sterkt beklagelig ikke minst ettersom Norge er folkerettslig forpliktet til å gjennomføre gyldige vedtak om overlevering. Embetet støtter derfor forslaget til § 57 sjette ledd som vil gi hjemmel til nødvendig tvangsmiddelbruk, slik at et endelig vedtak om overlevering kan gjennomføres.

Kapittel 8: Behandlingen av saker om utlevering og overlevering til Norge

Til §§ 62, 63 og 64: Utstedelse av arrestordrer/ utstedelse av nordiske arrestordrer/ oversendelse av arrestordrer og nordiske arrestordrer/utredningen punkt 11.2.3

Utvalget har i lovutkastets §§ 62, 63 og 64 foreslått regler for utstedelse og oversendelse av arrestordrer og nordiske arrestordrer. Dette er forslag som slik NAST forstår det, i det alt vesentligste skal videreføre bestemmelse i arrestordreloven §§ 32 til 34. Formålet med de foreslåtte bestemmelsene er å sikre at gjennomføringen av parallellavtalen og den nordiske konvensjonen gjøres på en lojal måte.

NAST er kjent til Kripos' kommentarer til utvalgets forslag om regelen for hasteetterlysninger og lovutkastets forhold til SIS-regelverket. NAST deler Kripos' synspunkter på dette punktet og støtter deres endringsforslag og presiseringer til lovutkastets §§ 62, 63 og 64.

Særlig om soningsoverføring/utredningen punkt 12.6

NAST deler utvalgets tilrådning om at det vil være fornuftig å arbeide for en norsk tilslutning til EUs rammebeslutning om soningsoverføring av 2008.

Med vennlig hilsen

Frederik G. Ranke
Statsadvokat, NAST

